
Vergaderjaar 2012–2013

21 501-07

Raad voor Economische en Financiële Zaken

Nr. 944

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 1 oktober 2012

Hierbij zend ik u het verslag van de vergadering van Eurogroep en de informele Ecofin Raad van 14 en 15 september 2012 te Nicosia, Cyprus.

De minister van Financiën,
J. C. de Jager

Verslag van de Eurogroep en informele Ecofin Raad van 14 en 15 september 2012 te Nicosia, Cyprus

Tijdens de Eurogroep is stilgestaan bij de stand van zaken in de verschillende programmalanden en kwetsbare lidstaten. Er is gesproken over Spanje, Griekenland, Portugal, Ierland, Cyprus en Portugal. Ook is gesproken over de beprijzing van de bestaande ESM instrumenten en de stand van zaken van de ratificatie van het ESM-Verdrag.

Tijdens de informele Ecofin Raad is, op basis van de voorstellen die de Europese Commissie op 12 september jl. heeft gepresenteerd, een eerste discussie gevoerd over het invoeren van een effectief gemeenschappelijk toezichtmechanisme voor banken. Tenslotte is er een presentatie gegeven over de recente consultatie over het groenboek schaduwbankieren en het onderzoek van de *High-level Expert Group* over structuurhervormingen van de bancaire sector.

Spanje

Tijdens de Eurogroep is gesproken over de situatie in Spanje, er lagen geen beslissingen voor. Naar verwachting zijn de resultaten van de grondige waardering van de boekhoudkundige en economische waarde van de activa op de boeken van individuele banken eind september bekend. Dit was ook voorzien in het tijdspad zoals opgenomen in het *Memorandum of Understanding*. Op basis van de uitkomsten zullen de Spaanse autoriteiten en de Europese Commissie de levensvatbaarheid van de banken en de plannen voor herstructurering beoordelen. Banken die niet levensvatbaar zijn, zullen op ordelijke wijze worden afgewikkeld; hiervoor worden door de Spaanse autoriteiten, in samenwerking met de Europese Commissie, afwikkelplannen opgesteld. Voor de in de kern gezonde banken zullen herstructureringsplannen worden opgesteld. Naar verwachting zullen deze plannen vervolgens in november 2012 (voor de banken die reeds staatsteun ontvangen) en december 2012 (voor de banken die een dusdanig kapitaaltekort hebben dat zij dit niet zonder publieke steun kunnen aanzuiveren) worden goedgekeurd. Na afronding van deze procedure kan de eerste uitkering plaatsvinden voor steun aan de Spaanse banken.

Nederland hecht er aan om volledige helderheid te krijgen over de werkelijke staat van de Spaanse bankensector, wat zal moeten blijken uit de doorlichting van de individuele banken, alvorens ingestemd kan worden met uitkering van een eerste tranche.

Portugal

De Eurogroep sprak over de stand van zaken rondom het Portugese leningenprogramma en de vijfde voortgangsmis­sie van de Trojka. De vijfde voortgangsmis­sie van de Trojka aan Lissabon vond recent plaats van 28 augustus tot 11 september en concludeerde dat het programma grotendeels *on track* is (zie bijgaand het statement van de Trojka dat gepubliceerd is na afronding van de mis­sie *). De Trojka concludeerde dat Portugal nogmaals heeft bewezen gecommiteerd te zijn aan de uitvoer van het leningenprogramma en de beleidscondities die met de financiële steun gepaard gaan. Tegelijkertijd concludeert de Trojka op budgettair gebied dat er weliswaar sprake is van een dalend uitgavenpatroon, maar dat de autoriteiten te maken hebben met sterk dalende inkomsten. Deze daling is met name het gevolg van een aanpassing van een intern georiënteerde economie naar een meer export georiënteerde economie die minder belastingintensief is. Daarnaast zijn de uitgaven aan de sociale zekerheid verder onder druk komen te staan door een sterker dan verwachte stijging van de werkloosheid en door de daarmee gepaard gaande dalende belastinginkomsten.

De Trojka verwacht voor dit jaar een krimp van 3% BBP, dit is in lijn met de uitkomst van de vorige voortgangsrapportage. Voor 2013 heeft de Trojka de verwachtingen echter neerwaarts bijgesteld van een lichte groei van 0,2% BBP naar een krimp van 1% BBP.

Met inachtneming van deze factoren zijn de Trojka en Portugal overeengekomen dat, mits de autoriteiten blijven voldoen aan de beleidscondities die zijn vastgelegd in het leningenprogramma, het tekortpad zal worden aangepast. Naar verwachting zal de Eurogroep van 8 oktober a.s. een besluit nemen over de bijbehorende aanpassingen van het *Memorandum of Understanding*. Het gaat om een aanpassing van het tekortpad van 4,5% dit jaar en 3% in 2013, naar 5% BBP dit jaar en 4,5% in 2013. De tekortdoelstelling voor 2014 blijft met 2,5% ongewijzigd. Als gevolg van deze aanpassing zal Portugal in 2014, een jaar later dan gepland, voldoen aan de tekortdoelstelling van 3%. Van belang hierbij is dat Portugal zich heeft geëngement aan de additionele tekortfinanciering die hieruit zal voortvloeien. De aanpassing van het tekortpad zal als zodanig dus geen invloed hebben op de omvang van het totale leningenprogramma van EFSF, IMF en EFSM van 78 miljard euro. Daarnaast heeft de Trojka aangegeven dat de Portugese schuld, ook door de aanpassing van het tekortpad, op een houbaar en dalend pad blijft.

De Eurogroep heeft de conclusie van de vijfde voortgangsmis­sie van de Trojka aan Lissabon verwelkomd, evenals de committering van de Portugese autoriteiten aan het leningenprogramma. De volledige voortgangsrapportage van de Trojka zal voor de volgende Eurogroep/Ecofin verschijnen, waarna de Eurogroep zal beslissen over de aanpassingen die het voorstel van de Trojka en Portugal vergen in de *Memorandum of Understanding* en de uitkering van de volgende tranche. Zie hiervoor ook bijgevoegd statement van de Eurogroep. Wanneer de volledige documentatie beschikbaar is zal de Tweede Kamer hier over worden geïnformeerd.

Zevende voortgangsrapportage Ierland

De Trojka heeft tijdens de Eurogroep een presentatie gegeven over de zevende voortgangsrapportage van Ierland die van 3 tot en met 12 juli jl. plaatsvond. Zoals ook vermeld in de brief aan de Tweede Kamer over deze voortgangsrapportage (zie brief d.d. 5 september 2012, Kamerstuk 21 501-07, nr. 940) ligt Ierland goed op schema met de implementatie van het steunprogramma. De budgettaire doelen voor 2012 en de hervormingen in de financiële sector liggen goed op schema. Ondanks de voortgang waarschuwt de Trojka dat er nog steeds grote uitdagingen zijn, waaronder bijvoorbeeld de werkloosheid. Naar het oordeel van de Trojka voldoet Ierland aan de eisen die zijn gesteld voor vrijgave van een nieuwe leningstranche van in totaal 2,6 miljard euro, waarvan 1 miljard euro afkomstig van Europa (EFSF en EFSM), 0,9 miljard euro van het IMF en 0,7 miljard euro van het Verenigd Koninkrijk, Zweden en Denemarken. De EWG en de IMF board hebben begin september reeds een besluit genomen over de uitkering van de achtste tranche van het EFSF/EFSM en het IMF.

Cyprus

De Eurogroep heeft gesproken over de steunaanvraag van Cyprus. Afgelopen juli en augustus zijn twee missies van de Trojka naar Cyprus geweest. Tijdens de Eurogroep was er echter nog geen documentatie van de Trojka beschikbaar over deze missies. Derhalve is er tijdens de Eurogroep niet gesproken over de voorwaarden van een steunprogramma. Naar verwachting zullen de uitkomsten van de Trojka in oktober bekend zijn, waarna Nederland een positie kan innemen over de voorwaarden van een steunprogramma aan Cyprus.

Griekenland

Ook is tijdens de Eurogroep kort gesproken over de stand van zaken in Griekenland. De Trojka is begin september teruggekeerd naar Griekenland. Een volledige voortgangsrapportage zal moeten aantonen dat Griekenland op schema ligt met de implementatie van het steunprogramma. Zonder een volledige voortgangsrapportage van de Trojka is besluitvorming over de uitkering van het volgende deel van de lening niet acceptabel. De huidige verwachting is dat de volledige voortgangsrapportage medio oktober beschikbaar zal zijn. Zodra deze voortgangsrapportage beschikbaar is, zal de Tweede Kamer hierover geïnformeerd worden.

ESM

Er is kort gesproken over de beprijzing van de ESM instrumenten. Om het ESM operationeel te maken, worden diverse richtlijnen opgesteld, waaronder de richtlijn voor de beprijzing van de instrumenten van het ESM. Deze richtlijn wordt momenteel verder technisch uitgewerkt in de Eurogroup Working Group, Daarnaast is er gesproken over de stand van zaken met betrekking tot de ratificatie van het ESM-Verdrag en de bijbehorende inauguratie. Italië heeft inmiddels ook het ratificatieproces van het Verdrag afgerond. Op 12 september jl. heeft het Duitse Constitutionele Hof uitspraak gedaan over de vraag of het ESM-Verdrag verenigbaar is met de Duitse grondwet. Het Hof heeft geoordeeld dat het ESM-Verdrag niet in strijd is met de Duitse grondwet. Wel heeft het Hof enkele voorwaarden gesteld, te weten: 1) voor ieder besluit is deelname van het Duitse parlement vereist en moet het parlement het budgetrecht kunnen blijven uitoefenen (dit is ook het geval bij het EFSF), 2) het ESM-Verdrag mag niet zo worden geïnterpreteerd dat zonder expliciete instemming het Duitse aandeel in het maatschappelijk kapitaal verhoogd kan worden en 3) het beroepsgeheim van ESM medewerkers mag er niet toe leiden dat het Duitse parlement onvoldoende wordt geïnformeerd. Alle partijen van het Verdrag hebben vervolgens op 26 september jl. een gezamenlijke verklaring uitgegeven waarin wordt benadrukt dat geen enkele bepaling van het Verdrag kan worden uitgelegd dat zij ertoe leidt dat de betalingsverplichtingen hoger zijn dan het aandeel in het maatschappelijk kapitaal van elk ESM-lid, als bepaald in het ESM-Verdrag, zonder de voorafgaande instemming van de vertegenwoordiger van elk lid en de inachtneming van de nationale procedures en dat het beroepsgeheim van de medewerkers van het ESM er niet toe zal leiden dat nationale parlementen onvoldoende kunnen worden geïnformeerd. Met deze verklaring benadrukken de ESM-leden dat het ESM-Verdrag aan de voorwaarden van het Duitse Hof voldoet. De verklaring is als bijlage toegevoegd *). Op 27 september jl. heeft Duitsland de ratificatie van het Verdrag afgerond. Hiermee hebben de lidstaten die samen tenminste 90% van het kapitaal vertegenwoordigen het ESM Verdrag geratificeerd, waardoor het ESM op 27 september jl. inwerking heeft kunnen treden. Alleen Estland dient het ratificatieproces nog af te ronden, dit zal naar verwachting binnen enkele dagen gebeuren. Met betrekking tot de inwerkingtreding van het ESM heeft de Eurogroep tevens besloten dat in oktober twee van de in totaal vijf te storten tranches aan kapitaal gestort zullen worden. In eerste instantie zou in juli jl. en in oktober beide één tranche worden gestort, bij inwerkingtreding in oktober zullen deze tranches tegelijk worden gestort. Dit heeft geen consequenties voor de begroting.

Follow-up Europese Raad: effectief gemeenschappelijk toezicht-mechanisme

Tijdens de informele Ecofin is constructief gesproken over het invoeren van een effectief gemeenschappelijk toezichtmechanisme voor banken. Er zijn geen besluiten genomen. Over het algemeen werden de voorstellen die de Europese Commissie op 12 september heeft gepresenteerd om een Europese bankentoezichthouder op te richten gezien als een goede basis voor discussie. Wel werd er door een aantal landen vraagtekens gezet bij het realisme van de door de Commissie voorziene tijdlijn waarin de ECB vanaf januari 2013 begint met toezicht en binnen een jaar toezicht houdt op de meer dan 6 000 banken in de Eurozone. Nederland heeft benadrukt dat de focus moet liggen op goede kwaliteit van het toezicht. Ook werd verduidelijkt dat overeenstemming over het juridische kader van toezicht niet automatisch betekent dat aan alle voorwaarden voor directe bankensteun vanuit het ESM is voldaan. Onder meer moet het toezicht hiertoe ook in de praktijk effectief zijn. Niet-eurolanden benadrukten het belang van evenwichtige verhoudingen tussen nationale toezichthouders uit niet-eurolanden en de ECB als toezichthouder voor de eurolanden wanneer deze zouden samenwerken in een «home-host» relatie. Binnenkort zal het Kabinet een brief aan de Tweede Kamer sturen met een appreciatie van de Voorstellen van de Commissie.

Schaduwbankieren

De Europese Commissie heeft onlangs het groenboek schaduwbankieren geconsulteerd, waarin mogelijke beleidsopties ten aanzien van betere regulering van schaduwbankieren voorgesteld worden. De Europese Commissie heeft tijdens de informele Ecofin Raad de resultaten van de consultatie toegelicht.

In het algemeen hebben de reacties op het groenboek 4 issues onderstreept: 1) de noodzaak van een sterk reguleringsraamwerk, 2) schaduwbanken bieden ook de noodzakelijke financiële intermediaat in tijden van slechter functioneren van bancaire kanalen, 3) mogelijkheden van het ontwijken van toezicht moeten verminderd worden. De Nederlandse reactie op het groenboek is reeds naar de Tweede Kamer verzonden (zie brief d.d. 24 april 2012, Kamerstuk 22 112, nr. 1401).

Europese bancaire sector – Interim report van de *EC High-level Expert Group* over

Structuurhervormingen van de bancaire sector

De Ecofin Raad heeft gesproken over de voortgang van het onderzoek van de *High-level Expert Group* over structuurhervormingen van de bancaire sector. De *High-level Expert Group* heeft als opdracht gekregen om te onderzoeken of structuurhervorming van de bancaire sector van de EU noodzakelijk is, teneinde een veilig, stabiel en efficiënt bancaire systeem te waarborgen. Het eindrapport wordt oktober/november van dit jaar verwacht.

*) Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer